

การจัดทําและการคํานึงงานเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าขาออกของประเทศไทย

นายเพ็ญ ศรีสมบัติ

ศูนย์วิทยพัทพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานพนชนั้เป็นส่วนหนึ่ของ การศึษาการมหัฏฐกรปริญญาพานิชยศาสตร์มหานัฏทึท
ภาควึษาพานิชยศาสตร์

บัฏทึทวิทยานดัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

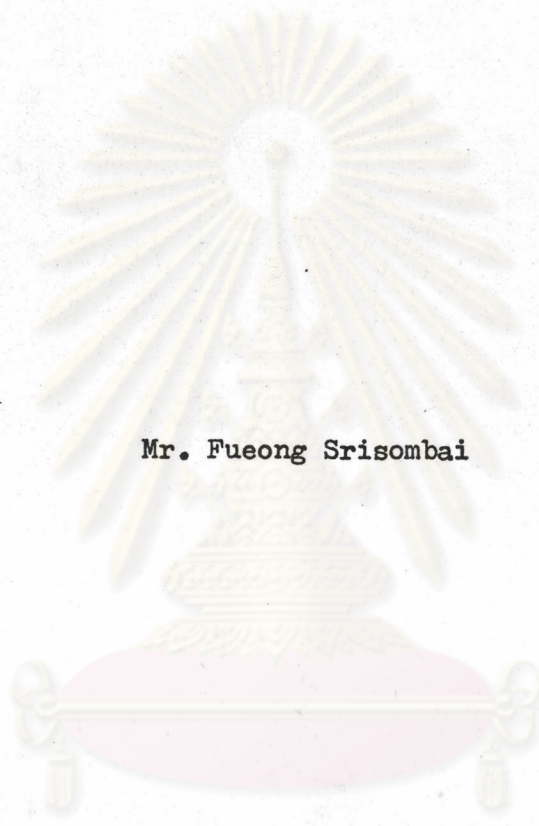
พ.ศ. 2526

ISBN 974-563-129-9

010838

I16594952

MANAGEMENT AND OPERATION OF THAILAND'S EXPORT COMMODITY STANDARDS

Mr. Fueong Srisombai

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Commerce.

Department of Commerce

Graduate School

Chulalongkorn University

1983

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การจัดการและการดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า ขาออกของประเทศไทย
โดย	นายเฟื่อง ศรีสมไบ
ภาควิชา	พาณิชยศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	นายพจน์ อิงคนินันท์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ จินตนา บุญบงการ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....*สุประสิทธิ์ บุณนาค*.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประสิทธิ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....*พรชานกร*.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.นราศรี ไววนิชกุล)

.....*พจน์ อิงคนินันท์*.....กรรมการ
(นายพจน์ อิงคนินันท์)

.....*จินตนา บุญบงการ*.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จินตนา บุญบงการ)

.....*นฤมล สมิตินันท์*.....กรรมการ
(อาจารย์ นฤมล สมิตินันท์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ออกระเบียบให้ผู้ส่งออกสินค้ามาตรฐานจัดให้มีการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าก่อนทำการส่งสินค้าไปจำหน่ายต่างประเทศ และวางหลักเกณฑ์ให้ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าทำการตรวจสอบสินค้าตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้

จากการศึกษาสามารถสรุปปัญหาและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล รัฐบาลมีนโยบายที่ไม่แน่นอนเกี่ยวกับสถาบันซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าระหว่างบริษัทตรวจสอบมาตรฐานสินค้ากับสำนักงานมาตรฐานสินค้า มีสินค้ามาตรฐานบางชนิดที่ให้บริษัทตรวจสอบมาตรฐานสินค้าเป็นผู้ตรวจสอบ สินค้ามาตรฐานบางชนิดให้สำนักงานมาตรฐานสินค้าเป็นผู้ตรวจสอบ โดยเฉพาะสินค้าผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังมีการเปลี่ยนแปลงสถาบันซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าหลายครั้ง ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการดำเนินงานแก่ผู้ส่งออกสินค้ามาตรฐานและบริษัทตรวจสอบมาตรฐานสินค้า รัฐบาลจึงควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับสถาบันซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าให้แน่นอน เช่น การกำหนดให้ผู้ซื้อสินค้ามีสิทธิที่จะเลือกสถาบันที่ทำหน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าทั้งจากภาครัฐบาลและเอกชน เพื่อให้สถาบันดังกล่าวแข่งขันกันประสิทธิภาพการดำเนินงานของคนให้ดียิ่งขึ้น เป็นที่เชื่อถือและนิยมของผู้ซื้อและผู้ขายสินค้า

2. ปัญหาด้านการวางแผนเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าขาออก มีปัญหาในด้านการกำหนดสินค้าให้เป็นสินค้ามาตรฐานและการกำหนดมาตรฐานสินค้าขาออก ปัจจุบันมีสินค้ามาตรฐาน 10 ชนิดเท่านั้น ยังมีสินค้าขาออกที่สำคัญอีกหลายชนิดที่ยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานสินค้า สำนักงานมาตรฐานสินค้าจึงควรเพิ่มประเภทสินค้าให้เป็นสินค้ามาตรฐาน และกำหนดมาตรฐานสินค้าขาออกเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสินค้าขาออกที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและมีปัญหาค่าคุณภาพสินค้าบ่อย

3. ปัญหาเกี่ยวกับระบบควบคุมการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าขาออก การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบมาตรฐานสินค้ายังกระทำไม่ทั่วถึง ยังมีสินค้ามาตรฐานบางชนิดที่ยังไม่มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าไว้ ทำให้บริษัทตรวจสอบมาตรฐานสินค้าแต่ละบริษัททำการตรวจสอบสินค้าตามวิธีการของตนเอง ไม่มีหลักเกณฑ์และวิธีการที่แน่นอนในแนวทางเดียวกัน สำนักงานมาตรฐานสินค้า

ควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าสำหรับสินค้ามาตรฐานทุกชนิด เพื่อให้บริษัทตรวจสอบมาตรฐานสินค้าตรวจสอบสินค้าในแนวทางเดียวกัน รวมทั้งการส่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงานไปควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า

4. ปัญหาคนบุคลากรผู้มีหน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ขาดระบบที่มีประสิทธิภาพในการสร้างบุคลากร เนื่องจากงานตรวจสอบมาตรฐานสินค้าเป็นงานที่ใช้ทักษะทางเทคนิคพิเศษ ซึ่งไม่มีการสอนในสถาบันการศึกษาใด ผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าใช้ประสบการณ์และความชำนาญของคนในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดปัญหาในการตัดสินใจวินิจฉัยคุณภาพสินค้าที่ตนตรวจสอบกรณีที่มีประสบการณ์และความชำนาญไม่เพียงพอ สำนักงานมาตรฐานสินค้าจึงควร เปิดสอนและฝึกอบรมวิชาการการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า เพื่อยกระดับขีดความสามารถของบุคลากรผู้มีหน้าที่ตรวจสอบมาตรฐานสินค้าและบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยดำเนินการเป็นสถาบันสอนและฝึกอบรมการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าเพื่อเป็นการสร้างระบบการพัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ

ถึงแม้รัฐบาลจะจัดตั้งหน่วยงานขึ้นทำหน้าที่จัดและควบคุมมาตรฐานสินค้า ขาดออก แต่การดำเนินงานในค่านนี้ จะประสบผลสำเร็จได้ต้องได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน ดังนั้นรัฐบาลจึงควรประสานงานกับภาคเอกชนอย่างใกล้ชิด เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า ขาดออกได้ผลดียิ่งขึ้นต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Management and operation of Thailand's export
commodity standards

Name Mr. Fueong Srisombai

Thesis Advisor Mr. Phot Inganinanda

Thesis Co-Advisor Associate Professor Chintana Boonbonkarn

Department Commerce

Academic 1983

ABSTRACT

Export promotion is one of the methods which is able to solve the problems of Thailand's trade deficit. The quality and standard of commodity is a main factors in export promotion as it will enable foreign markets to trust in and prefer to Thai commodities. The objective of this thesis is to study the management and operation of Thailand's export commodity standards, for which the main procedure is to designate and standardize export commodities.

The study is carried out by means of interviewing Office of Commodity Standards' officers, exporters of standardized commodity, executives of surveyor company, including the study of notification, official announcement, journals, documents, newspapers and laws concerned.

From the study it is found that the operation concerning export commodity standardization of Thailand are under the

responsibility of Office of Commodity Standards, Ministry of Commerce, a government agency which supervises and controls the standards of export commodity. By laying down regulations to control the exporters, the surveyor business and inspectors of standardized commodity to register with Office of Commodity Standards and to control the exporters of standardized commodity to have the commodities inspected as well as laying down regulations for the inspectors to proceed in accordance with the regulations.

From the study, it can sum up problems and suggestions as follows:-

1. Problem relating to government policy. The government set an unstable policy concerning the inspection institution between Office of Commodity Standards and surveyor firms. Some commodities have to be inspected by surveyor firm while others be inspected by Office of Commodity Standards. Especially tapioca products have been changed in the inspection institution many times causing confusion in operation both to the exporters and surveyor firms. The government should set a stable policy clarifying that to whom should perform the function for example, to specify that the purchasers have the right to select either government or private surveyor firms so that the inspection institution could compete in the performance efficiency and become reliable.

2. Problem relating to the planing of export commodity standards. The problem of how to desinate and standardize export commodities. At present there are only ten commodities which are specified to be under standardization. There are many other export

commodities which have not been placed under control. Office of Commodity Standards should increase more export commodities to be standardized commodities especially those which are of economic importance and often face with the problem of falling poor quality.

3. Problem relating to the control of standards inspection systems. The principal and methods of standardization for the inspection are not widely performed. There are some commodities which have not been specified how their standards should be performed or inspected, and thus each surveyor firm carries out the inspection according to their own methods without referring to any specific regulations. Office of Commodity Standards should lay down the principles and methods for the inspection of all standardized commodities so that the surveyor firm could carry out the inspection under the same procedures. There should also have the officers to closely control the operation of surveyor firms.

4. Personnel problem. The personnel of surveyor firms have not been systematically trained in this specialised field. Due to the fact that the inspection of commodity standards require special skill technique, to which no institution for the training. The inspectors have to rely on their own experiences and skills while performing their duties. This has caused the problem of decision making regarding about the quality of commodity if the inspectors are lack of experiences or skills. Office of Commodity Standards should establish a training center for the purpose of raising the level of capability for those with the responsibilities of inspection the quality of commodity and this will also be able to set up an efficient system of personnel development.

Even though the government has an agency for the control of export commodity standards, it requires cooperation from private sector to ensure greater success. Thus the government and the private sector should work in close coordination in order to tackle whatever problems and obstacles arise so that the operation of export commodity standards will be more effective.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ คุณพจน์ อิงคนินันท์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่า รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์จินตนา บุญงการ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ได้กรุณาตรวจแก้ไขให้คำแนะนำต่าง ๆ เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร.นราศรี ไววนิชกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ณฤมิต สมิทินันท์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้มีการตรวจแก้ไขจนวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ได้รับความสนับสนุนและช่วยเหลือจากบุคคลต่าง ๆ เป็นจำนวนมากในการเก็บรวบรวมข้อมูลและให้คำแนะนำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ ได้รับความกรุณาจาก คุณสกล หาญสุทธิวารินทร์ คุณจง นภาพยัคฆ์นิชิ ตลอดจนเจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่บริษัทต่าง ๆ ที่ให้ความกรุณาในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีส่วนดีประการใด ขอยกให้บุพการีและคณาจารย์ทั้งหลายที่ได้ให้กำลังใจ สนับสนุนการศึกษาของผู้เขียนตลอดจนเพื่อน ๆ ที่มีได้กล่าวนามในที่นี้

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ฉ
รายการตารางประกอบ.....	ฅ
รายการรูปภาพประกอบ.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	4
สมมติฐานที่ใช้ในการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....	4
ขอบเขตของการศึกษา.....	5
วิธีการศึกษา.....	5
คำนิยามที่ใช้ในวิทยานิพนธ์.....	6
2. ความเป็นมาของการควบคุมมาตรฐานสินค้าขาออกของประเทศไทย.....	8
สภาพการผลิตสินค้าขาออกของประเทศไทย.....	8
สภาพของการค้าขาออกของประเทศไทย.....	12
การประนีประนอมขอพิพาททางการค้า.....	14
ผู้ประกอบการธุรกิจตรวจสอบคุณภาพสินค้า.....	16
ชนิดของสินค้ามาตรฐานที่ประกาศใช้บังคับแล้ว.....	18
✓ เหตุผลและวัตถุประสงค์ในการกำหนดมาตรฐานสินค้า.....	18
✗ ประโยชน์ของมาตรฐานสินค้า.....	19
การควบคุมมาตรฐานสินค้าขาออกของนานาประเทศ.....	23
✗ หลักสำคัญของการกำหนดมาตรฐานสินค้า.....	24

3.	การจัดการและการทำงานของสำนักงานมาตรฐานสินค้า...	27
	บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเกี่ยวกับมาตรฐาน สินค้าขาออก.....	28
	* การกำหนดสินค้าให้เป็นสินค้ามาตรฐานและกำหนดมาตรฐาน สินค้าขาออก.....	30
	การวางแผนของสำนักงานมาตรฐานสินค้า.....	36
	การจกโครงสร้างองค์การของสำนักงานมาตรฐานสินค้า..	39
	การปฏิบัติขั้นดำเนินการของสำนักงานมาตรฐานสินค้า....	47
	การควบคุมของสำนักงานมาตรฐานสินค้า.....	50
	การบริหารงานบุคคลของสำนักงานมาตรฐานสินค้า.....	54
4.	การจัดการและการทำงานของธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า.	57
	ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า ขาออก.....	57
	จำนวนและรายชื่อบริษัทที่ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐาน สินค้า.....	64
	จำนวนผู้ตรวจสอบมาตรฐานสินค้า.....	66
	* การวางแผนของผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐานสินค้า.	68
	การจกองค์การของผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐาน สินค้า.....	74
	* การปฏิบัติขั้นดำเนินการของผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบ มาตรฐานสินค้า.....	76
	การควบคุมของบริษัทผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐาน สินค้า.....	80
5.*	ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้า ขาออกของประเทศไทย.....	82

ปัจจัยทางก้าานรัฐบาล.....	82
ปัจจัยทางก้าานเศรษฐกิจ.....	86
ปัจจัยทางก้าานแหล่งผลิต.....	88
ปัจจัยทางก้าานระบบการขนส่ง.....	89
6. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานเกี่ยวกับ มาตรฐานสินค้าขาออกของประเทศไทย.....	93
ปัญหาเกี่ยวกับนโยบายรัฐบาล และข้อเสนอแนะ.....	93
ปัญหาก้าานการวางแผนเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าขาออก และ ข้อเสนอแนะ.....	101
ปัญหาเกี่ยวกับระบบควบคุมการตรวจสอบมาตรฐานสินค้า ขาออกและข้อเสนอแนะ.....	108
ปัญหาเกี่ยวกับระบบการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าขาออก และข้อเสนอแนะ.....	113
ปัญหาก้าานการผลิตและระบบมาตรฐานเกี่ยวกับการซื้อขาย และข้อเสนอแนะ.....	116
ปัญหาก้าานคลัง เก็บสินค้าและข้อเสนอแนะ.....	118
ปัญหาก้าานบุคลากรและงบประมาณและข้อเสนอแนะ.....	118
สรุป.....	121
บรรณานุกรม.....	126
ภาคผนวก.....	130
ประวัติผู้เขียน.....	149

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงสินค้าขาออกที่สำคัญของประเทศไทยและมูลค่าที่ส่งออก ในปี พ.ศ. 2519-2524.....	9
2	แสดงสัดส่วนของสินค้าอุตสาหกรรมในจำนวนสินค้าที่ส่งออก ทั้งหมดระหว่างปี พ.ศ. 2503-2523.....	10
3	แสดงอัตรากำล้างของสำนักงานมาตรฐานสินค้าจำแนก ตามประเภท.....	55
4	แสดงอัตรากำล้างของสำนักงานมาตรฐานสินค้าจำแนกตามคุณภาพ.....	56
5	แสดงผลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐาน สินค้าปี พ.ศ. 2523.....	70
6	แสดงผลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐาน สินค้าปี พ.ศ. 2524.....	71
7	แสดงผลการปฏิบัติงานของผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบมาตรฐาน สินค้าปี พ.ศ. 2525.....	72
8	แสดงสัดส่วนของการค้าระหว่างประเทศของไทยในผลิตภัณฑ์ ประชาคมิกภายในประเทศเบื้องต้นระหว่างปี พ.ศ. 2517-2521.	87
9 ก.	แสดงปริมาณสินค้านำเข้ามาตรฐานที่ส่งออกนอกราชอาณาจักรระหว่าง ปี พ.ศ. 2517-2525.....	124
9 ข.	แสดงมูลค่าสินค้านำเข้ามาตรฐานที่ส่งออกนอกราชอาณาจักรระหว่าง ปี พ.ศ. 2517-2525.....	125

รายการรูปภาพประกอบ

รูปภาพที่		หน้า
1	แผนผังการจัดองค์การของสำนักงานมาตรฐานสินค้า.....	41
2	แผนผังการจัดองค์การของบริษัทผู้ประกอบธุรกิจตรวจสอบ มาตรฐานสินค้า.....	75

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย